

FAKTOR-FAKTOR PENENTU PERMASALAHAN GERAKAN KESUKARELAWANAN BELIA PEMBANTERAS DADAH (GKBPD) DI KUALA TERENGGANU: SUATU PENILAIAN AWAL

Dara Aisyah¹, Ibrahim Mamat¹, Muhammad Sontang², M. Arif Awang Nawi³

¹Pusat Pembangunan Sosioekonomi (CSD), Universiti Malaysia Terengganu

²Fakulti Pengajian Kontemporari Islam Universiti Sultan Zainal Abidin

³Fakulti Sains dan Teknologi, Universiti Malaysia Terengganu

d.aisyah@umt.edu.my

Abstrak: Kajian ini bertujuan untuk mengkaji faktor-faktor permasalahan dalam pengurusan Gerakan Kesukarelawan Belia Pembanteras Dadah di Kuala Terengganu, Terengganu Darul Iman. Kajian kuantitatif ini menggunakan rekabentuk kajian kes pelbagai tempat. Data kuantitatif diperoleh sepenuhnya melalui kaji selidik dan temu bual secara mendalam. Responden terdiri daripada 245 peserta ahli GKBPD dan membabitkan peserta yang berumur lingkungan 19 hingga 36 tahun. Peserta ahli GKBPD berkenaan terdiri dari peserta lelaki seramai 150 (61.2 peratus) orang, manakala responden perempuan berjumlah 95 orang (38.8 peratus). Data dianalisis menggunakan dua jenis perisian iaitu Stastical Pakage for Science Sosial (SPSS) versi 16 yang menggunakan analisis regresi logistik berganda dan AMOS versi 18, menggunakan analisis SEM. Dapatan kajian dilaporkan dalam tiga bahagian, iaitu profil peserta Gerakan Kesukarelawan Belia Pembanteras Dadah (GKBPD), analisis faktor penentu masalah yang dihadapi oleh GKBPD dan analisis kesan dan akibat masalah yang dihadapi oleh GKBPD. Dapatan kajian mendapati bahawa terdapat empat faktor bererti yang menjadi penyumbang kepada masalah dalam pengurusan GKBPD iaitu (a) tiada perjumpaan, (b) tiada pendedahan, (c) kurang program dan (d) tidak tahu. Berdasarkan kepada analisis ini, faktor tidak tahu adalah faktor yang paling mempengaruhi masalah dalam pengurusan dengan nilai exp beta sebanyak 13.261. dapatan kajian juga mendapati hanya terdapat satu sahaja pemboleh ubah *exogenous* (tiada anak panah yang menuju ke arahnya) iaitu pemboleh ubah pengurusan GKBPD tidak sistematik. Manakala pemboleh ubah tiada perjumpaan, status ahli tidak dikemaskini, tiada pendedahan, tidak tahu, kurang program dan tak aktif adalah pemboleh ubah *endogenous* (terdapat anak panah menuju ke arahnya). Implikasi kajian ini menjelaskan bahawa masalah pengurusan dan salah laku dalam pengurusan perlu untuk diatasi bagi mengatasi masalah dalam pengurusan GKBPD.

Kata kunci: Faktor masalah pengurusan, faktor paling significant, kajian kuantitatif, gerakan belia pembanteras dadah.

Abstract: The purpose of this study was to examine the factors of problems in the management of youth volunteerism Anti-Drugs movement in Kuala Terengganu, Terengganu. The quantitative method used multicase multiplesite approach. Quantitative data were obtained entirely through surveys and in-depth interviews. The participant which is the GKBPD members were about 245 participants, involving participants aged between 19 to 36 years. Participants of the GKBPD consisting the total of 150 male participants (61.2 percent) of the respondents while female were 95 people (38.8 percent). Data were analyzed using two types of software. The first one is Stastical Package for Social Science (SPSS) version 16 using multiple logistic regression analysis and AMOS version 18, using SEM analysis. The findings were reported in three parts; the profile of youth volunteerism Anti-Drugs movement (GKBPD), factor analysis of the problems faced by GKBPD and analysis of the impact and consequences of the problems faced by GKBPD. From this research, it were reveals that there are four significant factors that contributed to the problems in the management GKBPD namely (a) no meeting, (b) no exposure, (c) lack of program and (d) do not know. Based on this analysis, the factors do not know is the most influential factor in the management of problem with beta value of 13,261. There is only one exogenous variable (no arrows towards it) is the variable of breast cancer management is not systematic. Variables while no meeting, no member status updated, no exposure, did not know about the program were inactive endogenous variable (there is an arrow towards it). The implications of this study make it clear that management problems and misconduct in management need to be overcome to improve the managing of GKBPD.

Keywords: The factor of management problems, the most factor of significant, quantitative research, youth volunteerism movement exterminator drugs.

BAB 1 PENGENALAN

1.1 Pendahuluan

Dasar dadah negara telah diimplementasikan pada tahun 2004, yang bertujuan untuk mewujudkan negara Malaysia yang bebas dari ancaman gejala dadah menjelang tahun 2015 bagi menjamin kesejahteraan hidup masyarakat. Objektif dasar dadah negara ialah untuk menghapuskan bekalan dadah dan menghapuskan permintaan kepada dadah sehingga mewujudkan keluarga bebas dadah, sekolah bebas dadah, tempat kerja bebas dadah dan kawasan bebas dadah. Pada dasarnya untuk mewujudkan objektif dasar dadah negara tersebut, maka peranan kerajaan dan bukan kerajaan berusaha membanteras gejala penyalahgunaan dadah (Jamaludin 2009).

Melalui pelaksanaan objektif dasar dadah negara kerajaan perlu merancang satu program pencegahan dadah yang dijalankan di negara ini, memberi penekanan kepada usaha mewujudkan satu keadaan yang mampu melindungi anggota masyarakat agar tidak terlibat dengan penyalahgunaan dadah. Usaha-usaha pencegahan ini termasuklah membentuk pemikiran generasi muda, mengubah persepsi masyarakat terhadap dadah, menggerakkan masyarakat dalam usaha memerangi dadah dan menyediakan alternatif untuk menyekat ahli masyarakat daripada terlibat dengan dadah. Walaupun usaha ini masih belum menemui titik noktahnya, kerajaan dan pertubuhan bukan kerajaan tetap terus berusaha tanpa rasa penat dan jemu ke arah membantu negara membanteras penyalahgunaan dadah.

Program Kesukarelawanan Pembanteras Dadah (KPD) merupakan program pencegahan dadah yang ditubuhkan sejak tahun 2009 sehingga saat ini, matlamatnya adalah untuk membasmi penyalahgunaan dadah dalam masyarakat. Agensi Pembanteras Dadah Kebangsaan, telah mewujudkan satu program pencegahan penyalahgunaan dadah untuk mencapai matlamat tersebut. Program Kesukarelawanan Belia Pembanteras Dadah diwujudkan untuk memberi peluang kepada golongan remaja dan belia yang berumur 15 tahun ke atas yang berminat secara sukarela untuk membantu Agensi Pembanteras Dadah di dalam program pendidikan pencegahan penyalahgunaan dadah. Program Kesukarelawanan Pembanteras Dadah di rancang dan di formulasi oleh Bahagian Pencegahan Agensi Pembanteras Dadah Kebangsaan di peringkat pusat. Selanjutnya Bahagian Pencegahan Agensi Pembanteras Dadah pusat akan menggubal polisi tersebut dengan menyerahkan implementasi program kepada pihak Agensi Pembanteras Dadah negeri. Kemudian pihak

Agensi Pembanteras Dadah negeri memberi kepercayaan kepada Agensi Pembanteras Dadah daerah untuk bertindak sebagai penggerak pelaksanaan program Kesukarelawanan Pembanteras Dadah (KPD).

Visi dan misi Program Kesukarelawanan Pembanteras Dadah memastikan golongan muda yang berumur 15 tahun ke atas mempunyai pengetahuan dan kemahiran berkaitan pendidikan pencegahan dadah dan membantu berganding bahu dalam menangani penyalahgunaan dadah (Agensi Anti Dadah 2011). Melalui Bab ini akan diuraikan prestasi program pencegahan penyalahgunaan dadah dari aspek formulasi dan implementasi program serta prestasi organisasi dari aspek mekanisme pengelolaan program khususnya di Daerah Kuala Terengganu. Selain itu, penilaian awal program pencegahan penyalahgunaan dadah melalui program gerakan kesukarelawanan belia pembanteras dadah (GKBPD) dapat diukur, berasaskan tingkat kesedaran penyertaan golongan belia, tingkat kesesuaian dan keperluan program mahupun faktor-faktor yang mempengaruhi kejayaan peserta dalam mengikuti program GKBPD. Adapun Faktor-faktor tersebut adalah berguna untuk mengenalpasti tingkat pemahaman peserta program terhadap fungsi dan tugas GKBPD serta tanggung jawab mereka dalam pelbagai pelaksanaan aktiviti pencegahan dadah.

Pada tahun 1983, kerajaan menggubal semula strategi untuk memerangi gejala dadah kerana penagihan telah mencapai peringkat epidemik (Mahmood Nazar et.al 2005). Penggubalan ini kerana sebahagian besar penagih dadah merupakan dari golongan muda yang sepatutnya menjadi tonggak negara pada masa hadapan. Melihat kepada perkara tersebut kerajaan berusaha menangani situasi ini, melalui dasar dadah negara yang komprehensif dengan objektif yang utamanya iaitu menjadikan rakyat Malaysia bebas dari penyalahgunaan dadah (Laporan Dadah, 1995). Adapun Dasar Dadah Negara, terbentuk dengan adanya rancangan tindakan 5 tahun pembanteras narkotik (1985-1989) dan rancangan tindakan 5 tahun kedua pembanteras narkotik (1991-1995). Perancangan ini meliputi pelaksanaan, prosedur, penilaian dan keperluan kewangan. Pencapaian rancangan ini pula dapat dinilai daripada program pencegahan, penguatkuasaan pemulihan, pembangunan tenaga kerja, kerjasama antarabangsa dan penyalarsan yang telah dilakukan.

1.2 Pernyataan Masalah

Di negara Malaysia, kajian tentang masalah pengambilan dadah dalam kalangan masyarakat telah banyak dijalankan seperti di negara-negara lain. Hasil kajian membuktikan bahawa insiden dadah di Malaysia meningkat saban tahun tanpa ada penurunan terutamanya bermula pada tahun 2000 (Fauziah, 2011). Berdasarkan statistik dari Agensi Anti Dadah Kebangsaan (AADK), didapati sejumlah 126,153 penagih baru ditemui sepanjang tempoh 2000–2008, secara purata melibatkan 14,017 penagih baru setiap tahun. Bagi tempoh 2001–2004, bilangan penagih dadah baru dikesan melebihi bilangan penagih berulang, namun pada tahun berikutnya sehingga 2008 bilangan penagih berulang menyumbang lebih daripada 50 peratus jumlah penagih dadah di Malaysia (Perangkaan Sosial Terpilih, 2010). Berdasarkan pecahan mengikut etnik, Melayu mencatatkan bilangan penagih dadah paling ramai diikuti Cina dan India dengan purata masing-masing sebanyak 69.3, 14.9 dan 10.1 peratus sepanjang tempoh 2000–2008 (Perangkaan Sosial Terpilih, 2010). Pelbagai usaha telah dilakukan oleh pihak kerajaan untuk memerangi gejala dadah. Pada peringkat awal, persatuan bukan kerajaan (NGO) ditubuhkan bagi membantu kerajaan untuk menjalankan program-program anti dadah. Salah satu contoh pertubuhan anti dadah terawal yang ditubuhkan di Malaysia ialah Persatuan Mencegah Dadah Malaysia atau PEMADAM. Persatuan ini ditubuhkan pada 22 Mac, 1976 dan didaftarkan secara rasminya pada 26 Jun, 1976. Gerakan ini merupakan satu penubuhan gagasan kebangsaan yang paling utama di Malaysia untuk memerangi ancaman dadah seperti yang dicetuskan oleh Perdana Menteri Malaysia yang kedua ketika itu, Allahyarham Tun Haji Abdul Razak bin Hussien (Mahmood Nazar Mohamed, 2005).

Selain daripada itu, program-program pencegahan penagihan dadah dalam kalangan masyarakat juga dijalankan bagi memberikan kesedaran kepada masyarakat akan bahaya dadah dalam masyarakat. Program-program seperti ceramah, pameran dan kempen-kempen kesedaran tentang bahaya penyalahgunaan dadah telah dijalankan. Jadual 1 memaparkan program pendidikan pencegahan dadah dalam kalangan komuniti sepanjang tahun 2009.

Nama program	Disember 2009	
	Bilangan Program	Bilangan Kehadiran Peserta
Gerak Gempur Dadah	29	7,942
RADA (Rakan Anti Dadah)	16	2,492
Program MAWADAH	14	2,155
Program HIDAYAH	12	1,800
Ceramah, Pameran, Tayangan, Video/CEGAH	213	67,995
Jumlah	284	82,384

Sumber: Agensi Anti Dadah Kebangsaan 2009

Menurut **laporan dadah 2009** daripada Agensi AntiDadah Kebangsaan (AADK), sebanyak 284 program pencegahan dadah di institusi komuniti telah dijalankan dengan penglibatan peserta seramai 82,384 orang sepanjang tahun 2009. Program-program pencegahan dadah di institusi komuniti ini dilakukan oleh gerakan kesukarelawan belia yang ditubuhkan dengan kerjasama AADK. Hal ini kerana, golongan belia merupakan golongan yang paling berpotensi untuk menyumbangkan bakti kepada masyarakat kerana kapasiti tenaga dan idea yang dimiliki oleh mereka (**Mohd Razali et al., 2011**). Walaubagaimanapun, aktiviti kesukarelawanan belia di Malaysia masih lagi berada pada tahap yang rendah. Perkara ini disokong dengan kenyataan yang dikeluarkan oleh Menteri Belia dan Sukan, Datuk Seri Ahmad Shabery Cheek di Putrajaya. Menurut beliau, sebanyak 80 peratus atau 3,796 dari 4,000 pertubuhan belia tunggal di negara ini tidak aktif. Hal ini adalah berikutan daripada sikap belia itu sendiri yang menubuhkan persatuan tanpa ada matlamat yang jelas atau sekadar ikut-ikutan sahaja (**BERNAMA, 2013**).

Jikalau dibandingkan dengan negara-negara maju, Malaysia agak jauh ketinggalan dalam aktiviti kesukarelawan. Contohnya, di negara Amerika Syarikat (AS), hampir 56 peratus daripada penduduknya melibatkan diri dalam aktiviti kebajikan dan kesukarelawanan iaitu jumlah yang tertinggi dalam dunia. Tambahan, turut dilaporkan juga jumlah jam yang digunakan oleh individu negara tersebut untuk tujuan kebajikan/kesukarelawan ialah antara 3.5 ke 4 jam seminggu. Masa tersebut digunakan untuk membantu warga tua, orang kurang upaya, kanak-kanak sekolah dan golongan minoriti yang lain. Di Austria, 33 peratus penduduk terlibat dalam aktiviti sukarela dengan menghabiskan masa selama 20 jam sebulan untuk aktiviti tersebut. Manakala di Australia pula 19 peratus daripada penduduk berusia 15 tahun dan ke atas terlibat dengan perkhidmatan sukarela. Terdapat banyak faktor yang mendorong belia untuk terlibat dengan aktiviti kesukarelawan, antaranya untuk membantu orang lain, disebabkan penglibatan peribadi/keluarga, kepuasan peribadi, melakukan sesuatu yang bermakna, kontak sosial, merasakan terpaksa, untuk aktif, disebabkan kepercayaan agama, untuk mempelajari kemahiran baru dan memperolehi pengalaman kerja (**Zappala 2000**). Justeru, timbul persoalan apakah faktor yang menyebabkan gerakan kesukarelawan belia di Malaysia masih lagi berada di tahap yang rendah. Penyertaan belia yang kurang dalam aktiviti kesukarelawan juga berlaku dalam Gerakan Kesukarelawanan Belia Pencegah Dadah (GKBPD). Kelemahan dalam gerakan kesukarelawan dalam kalangan belia pembanteras dadah ini berpunca daripada kurangnya minat terhadap kerja kesukarelawan. Selain daripada itu juga, masalah dalam pengurusan GKBPD juga menjadi faktor kepada ketidak aktifan gerakan tersebut.

Masalah pengurusan yang tidak baik dalam pengurusan GKBPD memberikan kesan yang tidak baik terhadap pencapaian objektif dan misi gerakan tersebut. Masalah ini juga memberikan kesan kepada psikologi ahli gerakan tersebut sehingga mereka kurang memajukan diri sendiri sehinggakan tidak dapat bergerak aktif dalam gerakan tersebut. Mengikut kajian yang dilakukan oleh Menurut **Murphy dan Cleveland 1995**, selain faktor persekitaran luaran dan dalaman organisasi, terdapat beberapa faktor lain yang mempengaruhi prestasi organisasi. Faktor tersebut adalah ciri-ciri organisasi, pekerja, polisi dan amalan pengurusan. Prestasi organisasi adalah hasil daripada tujuan, struktur, dan tindakan pengurusan pada semua tingkat prestasi, iaitu tingkat organisasi, proses dan pekerja. **Rummler & Brache (1995)** dan **Madron (1995)** menyokong pendapat di atas. Berdasarkan huraian tersebut dapat disimpulkan bahawa untuk menghasilkan *output* dan *outcome* yang baik, maka sistem organisasi harus direkabentuk dengan baik sehingga dapat melicinkan proses dan hubungan kerja yang baik antara pimpinan dan kakitangan, mahu pun antara sesama

pentadbir. Oleh itu kajian faktor masalah dalam pengurusan GKBPD perlu dibuat kajian di daerah Kuala Terengganu, negeri Terengganu.

BAB 2 SOROTAN LITERATUR

2.1 Pengenalan

Isu dadah tidak pernah lapuk untuk diperkatakan dalam kalangan masyarakat Malaysia mahupun masyarakat dunia ini. Biarpun negara Malaysia bukannya sebuah negara yang terlibat dengan penghasilan atau pengeluaran bahan-bahan psikoaktif, namun masalah dadah di Malaysia tetap menjadi masalah yang tidak pernah selesai dan sentiasa berulang (Mahmood Nazar Mohamed, 2006). Perkara ini disokong oleh banyak pengkaji tempatan seperti Navaratnam dan Spencer (1976) yang mentakrifkan bahawa masalah penagihan Malaysia sebagai serius dan perlu untuk dibendung dengan segera. Oleh kerana itu, kerajaan telah melakukan pelbagai usaha untuk memerangi gejala dadah. Contohnya pendaftaran kesemua penagih dadah di Malaysia bagi mengawal bilangan penagih dadah dan memberikan rawatan serta bantuan yang sepatutnya, pusat-pusat pemulihan kerajaan dan NGO juga diwujudkan dan lain-lain usaha untuk membanteras masalah dadah (Mahmood Nazar Mohamed, 2001). Terbaru daripada kerajaan Malaysia adalah mewujudkan satu gerakan yang digelar Gerakan Kesukarelawanan Belia Pembanteras Dadah (GKBP). Matlamat utamanya adalah membantu masyarakat secara sukarela dalam mendidik golongan belia untuk bertanggungjawab kepada masalah dadah dan membantu membanterasnya. Secara khasnya gerakan ini bertujuan untuk membentuk satu pasukan sukarela dan bersifat *Community Oriented Policy* dan *Smart Partnership* yang dianggotai oleh remaja dan belia yang boleh digerakkan sebagai mata dan telinga Agensi Anti Dadah Kebangsaan.

Walaupun bagaimanapun, tanpa pengurusan yang baik, sesuatu gerakan yang mempunyai matlamat, visi dan misi yang jelas akan turut bermasalah. Perkara ini amat penting bagi memastikan kelangsungan sesuatu gerakan tersebut. Walaupun bagaimanapun, penyelidikan berkaitan dengan aspek kesukarelawanan mencerminkan wujudnya kesedaran untuk menjadikan amalana kesukarelawan sebagai usaha mewujudkan masyarakat yang cakna antara satu sama lain. Dalam gerakan kesukarelawan berkenaan dadah di Malaysia, penekanan terhadap keberkesanan pelaksanaan program pembanteras dadah mulai diberi perhatian pada tahun 1976 dengan penubuhan PEMADAM (Pembanteras Dadah Kebangsaan) (Mahmood Nazar Mohamed, 2006).

2.2 Definisi Kesukarelawanan

Kesukarelawanan atau kesukarelaan adalah satu konsep kerja atau khidmat sukarela (Azizan Bahari, 2002). Kesukarelawanan berasal daripada perkataan sukarelawan, iaitu seorang yang berbakti atau memberi khidmat atau sumbangan secara sukarela, dengan hati yang rela, tanpa dipaksa-paksa, dengan niat ikhlas untuk membantu tanpa mengharapkan ganjaran sebaliknya. Kesukarelawanan seringkali dikaitkan dengan satu bentuk komitmen yang bersifat jangka panjang. Justeru, bagi Davis (1997), keputusan untuk melibatkan diri dalam aktiviti kesukarelawanan adalah satu proses yang panjang dan bukannya berlaku secara spontan. Kesukarelawanan sering lahir daripada nilai altruistik dan perasaan keinginan untuk membantu yang ada dalam diri seseorang (Herzog & Morgan 1993).

Davis, et. al. (2003) menegaskan literatur berhubung kesukarelawanan seringkali dikaitkan dengan tiga aspek penting. Aspek pertama merujuk kepada latarbelakang penglibatan seperti faktor yang menggalakkan ahli sukarelawan untuk melibatkan diri dalam aktiviti pada peringkat awal seperti personaliti, motivasi dan sokongan sosial. Aspek kedua pula merujuk kepada proses dan pengalaman ahli sukarelawan dalam tempoh mereka melibatkan diri dalam aktiviti kesukarelawanan seperti isu kepuasan kerja ahli, kesesuaian aktiviti kesukarelawanan dengan minat dan kemahiran mereka serta proses integrasi mereka dalam organisasi kesukarelawanan. Aspek ketiga berkaitan dengan impak kesukarelawanan seperti isu pengekalan anggota dan minat berterusan dalam pertubuhan dan aktiviti kesukarelawanan.

2.3 Faktor yang mempengaruhi kesukarelawanan

Penulisan terdahulu memperlihatkan kepelbagaian faktor yang menjadi penyebab kepada penglibatan dalam khidmat sukarela. Majoriti kajian lepas menunjukkan peranan faktor tolakan sebagai penyebab kepada penglibatan. Zappala (2000) dalam kajiannya di Australia mendapati 19% daripada penduduk berusia 15 tahun dan ke atas terlibat dalam memberikan perkhidmatan sukarela. Faktor yang mendorong mereka melibatkan diri termasuk untuk membantu orang lain, disebabkan penglibatan peribadi atau keluarga, kepuasan peribadi, untuk melakukan sesuatu yang bermakna, kontak sosial, merasakan terpaksa, untuk mengaplikasikan kemahiran atau pengalaman, untuk aktif, disebabkan kepercayaan agama, untuk mempelajari kemahiran baru dan untuk memperoleh pengalaman kerja.

Azizan Bahari (2002) membincangkan beberapa bentuk dorongan kepada penglibatan dalam khidmat sukarela iaitu untuk mendapat satu kepuasan atau rasa kejayaan, menyahut seruan agama, altruisme iaitu keinginan untuk melakukan kebaikan kepada orang lain, rasa sepunya, ideologi politik, nilai-nilai budaya, tradisi murni masyarakat, kedudukan, pengaruh, kepentingan ekonomi dan oportunisme dalam gerakan sukarela.

Aktiviti sukarela juga dapat ditingkatkan apabila wujudnya pelbagai peluang baru yang boleh menarik perhatian masyarakat. Masyarakat memerlukan semua golongan memberi khidmat sukarela. Strategi yang terbaik ialah dengan menyemai semangat sukarela sejak dari kecil lagi sehingga remaja dan dewasa. Menghargai khidmat sukarelawan juga boleh menjana khidmat sukarela di kalangan masyarakat. Walaupun pada asasnya khidmat sukarelawan dihulur tanpa mengharapkan balasan, namun sebagai manusia mereka akan merasa bangga dan berpuas hati jika usaha dan sumbangan mereka dihargai.

2.4 Manfaat kesukarelawanan

Clary & Snyder, 1999 memperlihatkan bahawa walaupun khidmat sukarela sangat-sangat digalakan, namun ia tidak seharusnya menjadi sesuatu yang dianggap 'wajib' (*mandatory volunteerism*). Hal ini adalah kerana kajian di kalangan pelajar universiti mendapati ada kecenderungan di antara mereka untuk terlibat dalam khidmat sukarela jika mereka boleh mengawalnya (bukan dipaksa/tiada tekanan), manakala mereka yang merasakan dipaksa (wujud *external pressure*) pula akan kurang terlibat.

Greenslade & White (2002) pula melihat kepercayaan yang membezakan di antara mereka yang membabitkan diri dalam khidmat sukarela dengan golongan yang sebaliknya. Kajian tersebut mendapati bahawa kos pembabitkan sebagai sukarela (seperti perasaan terikat, melakukan kerja-kerja membosankan, atau tidak punya masa), dan bukannya manfaat yang menentukan kepada penglibatan. Dapatan ini berbeza dengan beberapa kajian sebelumnya seperti Warburton et.al (2001) yang merumuskan pada dasarnya manfaat penglibatan sebagai sukarela yang membezakan di antara sukarelawan dengan sebaliknya.

Thoits & Hewitt (2001) pula mengkaji hubungan di antara khidmat sukarela dengan aspek-aspek kesejahteraan hidup peribadi. Mereka merumuskan bahawa khidmat sukarela meningkatkan aspek kesejahteraan hidup peribadi, dan begitu juga sebaliknya mereka yang memiliki kesejahteraan hidup lebih banyak terlibat dalam perkhidmatan sukarela. Jadual 2.1 merumuskan fungsi khidmat sukarela yang kebanyakannya menggambarkan pelbagai jenis manfaat yang diperolehi oleh para sukarelawan.

Jadual 2.1
Fungsi kesukarelawanan dan penjelasan

Fungsi Kesukarelawanan	penjelasan
Nilai	Kesukarelawanan sebagai wacana untuk mengambil berat tentang kesejahteraan orang lain dan menyumbang kepada masyarakat. Ia hampir sama dengan konsep altruisme (Clary & Miller 1986)
Pemahaman	Kesukarelawanan sebagai pengalaman yang

	membangun dan membentuk individu. Ia membuka peluang untuk individu belajar, memahami, mengaplikasikan kemahiran dan pelbagai keupayaan.
Kerjaya	Kesukarelawanan sebagai wacana untuk meningkatkan prospek pekerjaan dan membangunkan kerjaya seseorang individu (Clary et al. 1998)
Sosial	Kesukarelawanan terbit hasil daripada norma atau tekanan sosial yang kuat di dalam sesebuah masyarakat. Ia juga mungkin terhasil daripada keinginan individu untuk diterima oleh sesebuah kumpulan.
Perlindungan	Kesukarelawanan membantu untuk mengurangkan perasaan bersalah seseorang kerana tergolong dalam kalangan mereka yang lebih bernasib baik. Ia juga boleh menjadi saluran untuk seseorang melarikan diri daripada masalah.
Harga diri	Kesukarelawanan sebagai langkah untuk meningkatkan harga diri, keyakinan diri dan penambahbaikan diri seseorang individu.

Sumber: Nor Wahiza, Rahimah dan Mazanah, 2008

2.5 Khidmat sukarela di Malaysia

Kegiatan kesukarelawanan secara tidak formal telah lama diamalkan di Malaysia. Diperhatikan bahawa khidmat sukarela sudah menjadi sebahagian daripada tatacara hidup bermasyarakat, terutama di kampung tradisional. Ahli masyarakat bermuafakat dan bekerjasama dalam pelbagai aktiviti seperti aktiviti ekonomi (gotong royong menanam padi), sosial (mengadakan kenduri), keagamaan (pengurusan jenazah), keselamatan (kawalan kampung) dan sebagainya. Dalam hal ini, anggota masyarakat memberi sumbangan demi kebaikan dan kepentingan bersama. Azizan Bahari (2002) berpandangan bahawa adalah sukar untuk memastikan sama ada kerja sukarela semakin merosot sekarang jika dibandingkan dengan beberapa dekad terdahulu. Kajian menyeluruh tentang perkara tersebut belum dilakukan oleh sesiapa, kecuali pemerhatian umum dan kajian-kajian terhad pada sesuatu kawasan atau kumpulan penduduk tertentu sahaja.

Pemahaman masyarakat tentang fungsi dan kepentingan kesukarelawanan masih lagi berada di tahap yang rendah meskipun para pemimpin sering menggalakkan penerapan nilai masyarakat penyayang. Justeru itu, dikatakan sambutan dan sokongan terhadap program kesukarelawanan belum mencapai satu tahap yang diharapkan (Nor Wahiza, Rahimah dan Mazanah 2008).

BAB 3 METODOLOGI

3.1 Pendahuluan

Kajian ini dilakukan di Kuala Terengganu kerana Terengganu merekodkan jumlah penagih dadah yang tinggi sepanjang tujuh bulan pertama pada tahun ini iaitu sebanyak 1,584 penagih berbanding hanya 108 bagi tempoh yang sama tahun lalu iaitu meningkat kepada 1,366.67 peratus. Berdasarkan data yang diperolehi di Negeri Terengganu didapati 98.2 peratus adalah lelaki (jumlah penduduk lelaki dan 98.5 peratus merupakan keturunan Melayu, manakala 78.5 peratus terdiri daripada golongan belia yang berumur antara 19 dan 39 tahun). Berdasarkan angka tersebut golongan belia memang merupakan golongan yang paling ramai terdedah dengan risiko penagihan. Ini dapat dibuktikan melalui perangkaan majoriti penagih yang dikesan sepanjang Januari-Jun 2011 adalah belia iaitu seramai 4,925 orang (78.98%). Belia yang berumur antara 19-24 tahun mencatatkan bilangan penagih teramai iaitu 1,779 orang (28.53%). Manakala bagi golongan dewasa sebanyak 974 orang (15.62%) dan remaja seramai 323 orang (5.18%) (AADK, 2011).

Negeri Terengganu adalah salah satu daripada yang melaksanakan program penglibatan RADA. Berasaskan kepada jumlah penduduk yang teramai di Negeri Terengganu, maka daerah Kuala Terengganu merupakan

kawasan yang terbesar bilangan penduduknya iaitu 361,801 orang. Berdasarkan kepada bilangan tersebut, bangsa melayu merupakan bilangan terbesar iaitu 346,093 orang, yang terdiri dari bilangan lelaki melayu terbesar adalah 172,641 orang. Bagi memenuhi keperluan kajian ini, data daripada pelbagai sumber digunakan. Sumber data yang utama adalah laporan rasmi yang diperolehi daripada lawatan, pengamatan dan temubual langsung dan melalui telefon ke pihak-pihak berkenaan di agensi-agensi berkaitan (AADK Ibu Pejabat Bahagian Pencegahan, Pengarah AADK peringkat Negeri dan Ketua Pegawai beserta staf yang berkenaan dengan program RADA di AADK Peringkat Daerah) untuk mendapatkan maklumat dari mereka sebagai key informant dalam kajian ini. Seterusnya melakukan pengamatan dan interview melalui kaji soal selidik kepada responden sebagai peserta RADA di lokasi program (<http://www.terengganu.gov.my>).

Sejumlah 245 soal selidik telah diterima yang melibatkan responden kajian daripada Kuala Terengganu daripada 300 soal selidik yang diedarkan. Jumlah peserta RADA di negeri Terengganu pada tahun 2010 yang diberikan oleh AADK Kuala Terengganu ialah sebanyak 927 orang. Daripada jumlah tersebut seramai 703 orang mewakili ahli RADA di Kuala Terengganu. Melalui persampelan rawak mudah yang dilakukan, 300 peserta RADA telah diambil menjadi sampel. Kajian dianalisis secara kuantitatif dan kualitatif. Data kuantitatif dianalisis menggunakan perisian *Statistical Package for Social Science (SPSS 18)*. Manakala data kualitatif melalui temubual bersemuka telah dijalankan dan hasil temubual telah direkod untuk ditranskrip bagi kegunaan analisis kajian. Temubual dijalankan bagi mendapatkan jawapan yang lebih mendalam terhadap soalan-soalan terbuka yang dikemukakan didalam soal-selidik. Kaedah kualitatif yang diguna pakai dalam kajian ini ialah temubual kumpulan fokus. Terdapat dua kategori temubual/kumpulan fokus yang utama; i) Temu bual peserta program RADA, ii) Temu bual dengan pegawai AADK. Temubual yang dijalankan bermula dari 15 Oktober 2011 dan dibuat secara berperingkat-peringkat sehingga 28 November 2011. Bagi peserta program RADA, temu bual ulangan dilakukan untuk mendapatkan data-data yang diperlukan bagi mengukuhkan dapatan kajian ini.

BAB 4 HASIL DAN PERBINCANGAN

4.1 Analisis Logistik Regresi

Analisis regresi logistik berganda dilakukan terhadap lapan faktor pembolehubah tak bersandar iaitu Tiada Perjumpaan, Tiada Pendedahan, Pengurusan GKBPD Tak Sistemik, Kurang Program, Tiada Kad Keahlian, Status Ahli Tidak Dikemaskini, Tiada Masalah, Tidak Tahu dan Baru Daftar secara serentak terhadap faktor pembolehubah bersandar Tak Aktif. Kesemua faktor berkenaan diuji dengan menggunakan perisian SPSS 18.0. Dalam penggunaan perisian tersebut, terdapat beberapa kaedah pengiraan yang memudahkan penganalisaan data melalui analisis regresi logistik berganda.

Jadual 4.1: Regresi Logistik Berganda

Faktor	β	Sisihan Piawai	Statistik Wald	Darjah Kebebasan	Nilai-p	Exp(β)
Tiada Perjumpaan	-2.116	0.428	24.406	1	0.000	0.120
Tiada Pendedahan	-1.555	0.577	7.266	1	0.007	0.211
Pengurusan GKBPD Tak Sistemik	0.067	0.530	0.016	1	0.900	1.069
Kurang Program	-1.997	0.451	19.602	1	0.000	0.136
Tiada Kad Keahlian	0.466	0.990	0.221	1	0.638	1.593
Status Ahli Tidak Dikemaskini	0.932	0.793	1.379	1	0.240	2.538
Tiada Masalah	0.513	2.201	0.054	1	0.816	1.670
Tidak Tahu	-2.644	0.751	12.395	1	0.000	0.071
Baru Daftar	-1.596	2.025	0.621	1	0.431	0.203
Pemalar	4.208	0.626	45.156	1	0.000	67.221

Berdasarkan Jadual 4.1, terdapat empat faktor yang signifikan terhadap pembentukan model iaitu faktor Tiada Perjumpaan (nilai-p = 0.000), faktor Tiada Pendedahan (nilai-p = 0.007) faktor Kurang Program

(nilai- $p = 0.000$) dan faktor Tidak Tahu (nilai- $p = 0.000$). Setiap memasukkan faktor signifikan ke dalam model memberikan nilai- p yang berbeza-beza mengikut langkah tertentu.

Berdasarkan nilai- p yang signifikan bagi faktor-faktor tadi, kita boleh menolak hipotesis *null* dan menganggapkan bahawa terdapat nilai bagi koefisien faktor bererti yang berkenaan. Berdasarkan Jadual 4.1, model regresi logistik berganda yang dibina adalah seperti berikut:

$$\pi(x) = \frac{e^{4.208 - 2.116 \times \text{Tiada Perjumpaan} - 1.555 \times \text{Tiada Pendedahan} - 1.997 \times \text{Kurang Program} - 2.644 \times \text{Tidak Tahu}}}{1 + e^{4.208 - 2.116 \times \text{Tiada Perjumpaan} - 1.555 \times \text{Tiada Pendedahan} - 1.997 \times \text{Kurang Program} - 2.644 \times \text{Tidak Tahu}}}$$

Dan penganggaran logit adalah:

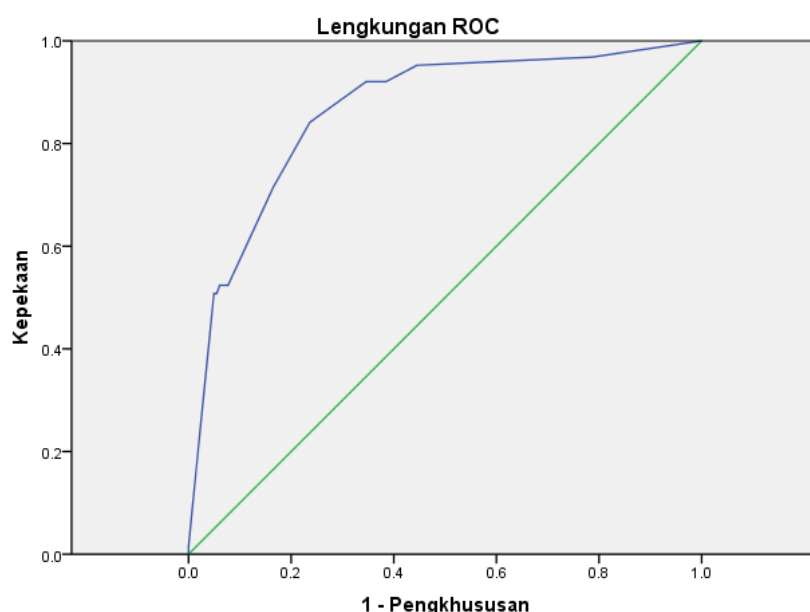
$$g(x) = 4.208 - 2.116 \times \text{Tiada Perjumpaan} - 1.555 \times \text{Tiada Pendedahan} - 1.997 \times \text{Kurang Program} - 2.644 \times \text{Tidak Tahu}$$

Multicollinearity bertujuan untuk menentukan pembolehubah tak bersandar yang mempunyai korelasi yang tinggi di antara pembolehubah tak bersandar yang lain. Berdasarkan keputusan yang dianalisis daripada perisian SPSS, hubungan korelasi di antara pembolehubah tak bersandar ini boleh dirujuk berdasarkan Jadual 4.12:

Seterusnya, pengujian keberkesanan model (*goodness-of-fit*) dilakukan bertujuan untuk menentukan sama ada model yang dihasilkan bagus atau tidak bagus. Terdapat tiga ujian yang dilakukan untuk pengujian keberkesanan model. Antara ujian yang akan dijalankan ialah ujian Hosmer-Lemeshow, jadual pengelasan dan keluasan di bawah lengkungan ROC.

Jadual 4.2: Ujian Hosmer-Lemeshow		
Khi-Kuasa	Darjah Kebebasan	Nilai- p
Dua	5	
5.933	5	0.313

Jadual 4.2 menunjukkan keputusan bagi ujian Hosmer-Lemeshow dengan menggunakan perisian SPSS 18.0. Berdasarkan nilai- $p = 0.313$ yang diperolehi adalah lebih besar daripada 0.05 (nilai- $p > 0.05$) dan ujian ini menunjukkan bahawa model regresi logistik yang dihasilkan adalah sangat bagus.

Rajah 4.1: Lengkungan ROC

Jadual 4.3: Keluasan Di Bawah Lengkungan

Keluasan	Sisihan Piawai	Kerertian (Nilai- p)	Selang keyakinan 95%	
			Aras Bawah	Aras Atas
0.864	0.027	0.000	0.811	0.917

Secara teorinya, peratusan keluasan di bawah lengkungan ROC dianggap baik jika mencapai peratusan melebihi 70%. Dalam menguji keberkesanan model ini didapati bahawa peratusan keluasan dibawah lengkungan 86.4% lebih besar daripada 70% ($86.4\% > 70\%$). Ini menunjukkan bahawa keberkesanan model yang diperoleh adalah bagus dan nilai- p adalah signifikan ($\text{nilai-}p < 0.05$).

Berdasarkan ketiga-tiga pengujian keberkesanan model (*goodness-of-fit*) ini didapati bahawa ujian Hosmer-Lemeshow, dan ujian keluasan di bawah lengkungan ROC merupakan ujian yang bagus. Maka model regresi logistik ini adalah bagus kerana kesemua ujian yang dijalankan menunjukkan hasil yang bagus terhadap model regresi logistik.

Jadual 4.4: Selang Keyakinan Model 95%

Faktor	β	Sisiha n Piawai	Statistik Wald	Darjah Kebebasan	Nilai- p	Exp(β)	Selang keyakinan 95% Exp(β)	
							Bawa h	Atas
Tiada Perjumpaan	1.998	0.407	24.065	1	0.000	7.371	3.318	16.374
Tiada Pendedahan	1.504	0.559	7.230	1	0.007	4.500	1.503	13.469
Kurang Program	1.867	0.393	22.571	1	0.000	6.467	2.994	13.968
Tidak Tahu	2.585	0.722	12.807	1	0.000	13.261	3.219	54.623
Pemalar	-3.838	0.865	19.698	1	0.000	0.022		

Interpretasi data yang terakhir ialah terhadap penganalisaan model yang dihasilkan. Keberkesanan model boleh dirujuk pada selang keyakinan yang menetapkan nilai risiko yang diperoleh. Berdasarkan Jadual 4.4, kita dapat membuat pernyataan terhadap faktor risiko berlakunya Tak Aktif terhadap agensi GKBPD dengan merujuk kepada nilai risiko.

Bagi faktor Tiada Perjumpaan, seseorang ahli GKBPD yang tidak melakukan perjumpaan mempunyai 7.371 kebarangkalian untuk berlaku agensi GKBPD yang tak aktif untuk melakukan sesuatu aktiviti berbanding dengan dengan ahli yang sentiasa melakukan perjumpaan dengan agensi GKBPD (CI: 3.318-16.374, nilai- $p < 0.000$) setelah disesuaikan dengan semua faktor bererti yang lain.

Manakala bagi faktor Tiada Pendedahan, seseorang ahli yang tidak diberi pendedahan berkaitan agensi GKBPD mempunyai 4.50 kebarangkalian untuk menyebabkan agensi GKBPD tidak aktif jika dibandingkan dengan melakukan pendedahan segala aspek berkaitan dengan agensi GKBPD kepada semua ahli GKBPD (CI: 1.503-13.469, nilai- $p < 0.007$).

Disamping itu, bagi faktor Kurang Program, agensi GKBPD yang kurang menjalankan program atau aktiviti kepada ahli mempunyai 6.467 kebarangkalian untuk menyebabkan agensi GKBPD tidak aktif jika dibandingkan dengan melakukan program kepada ahli GKBPD yang bertujuan untuk mengeratkan hubungan sesama ahli-ahli GKBPD serta agensi GKBPD yang terlibat (CI: 2.994-13.964, nilai- $p < 0.000$).

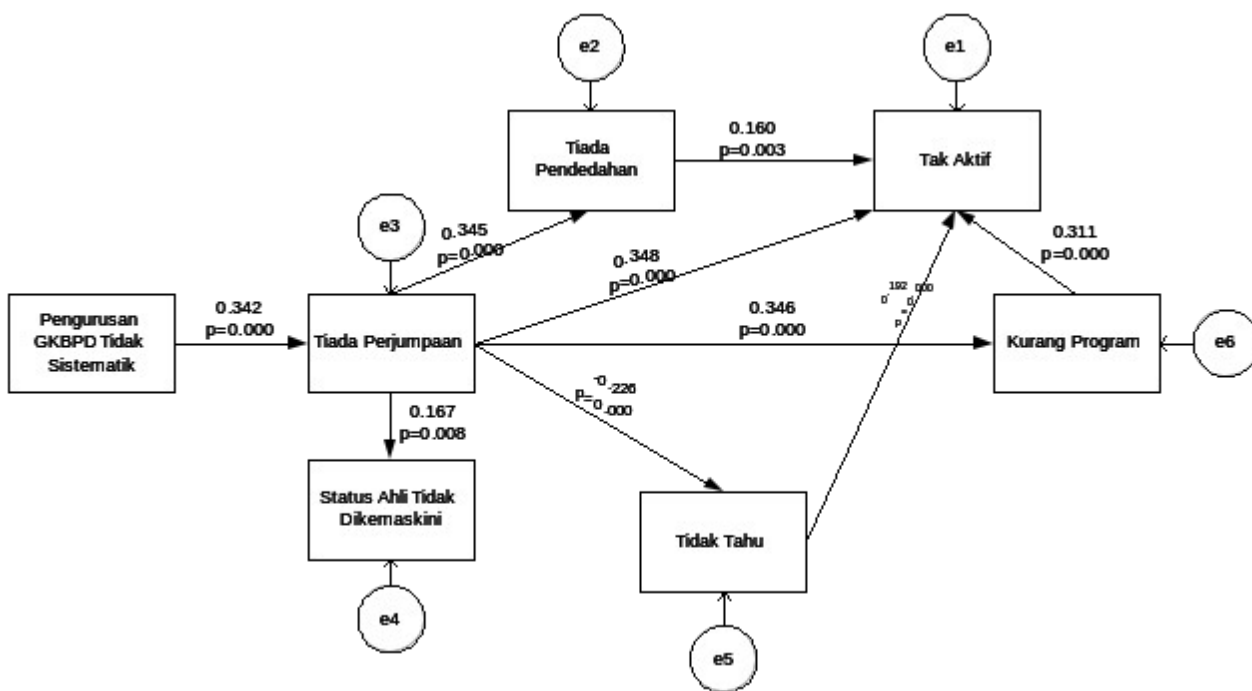
Bagi faktor terakhir iaitu Tidak Tahu, seseorang ahli yang tidak mengetahui program atau aktiviti yang dianjurkan oleh agensi GKBPd mempunyai 13.261 kebarangkalian untuk menyebabkan agensi GKBPd tidak aktif jika dibandingkan dengan ahli yang mengetahui setiap perkembangan yang dijalankan oleh agensi GKBPd tersebut (CI: 3.219-54.623, nilai- $p < 0.000$).

4.2 Analisis Pemodelan Persamaan Berstruktur (SEM)

Berdasarkan Rajah 4.2, terdapat satu sahaja pemboleh ubah *exogenous* (tiada anak panah yang menuju ke arahnya) iaitu pemboleh ubah pengurusan GKBPd tidak sistematik. Manakala pemboleh ubah tiada perjumpaan, status ahli tidak dikemaskini, tiada pendedahan, tidak tahu, kurang program dan tak aktif adalah pemboleh ubah *endogenous* (terdapat anak panah menuju ke arahnya).

Nilai pekali *path* dapat ditentukan dengan menggunakan nilai beta (β) bagi analisis regresi. Setiap pemboleh ubah *endogenous* akan dijadikan sebagai pemboleh ubah bersandar dan pemboleh ubah yang menuju ke arahnya dijadikan sebagai pemboleh ubah tak bersandar. Contohnya, pemboleh ubah tak aktif dijadikan sebagai pemboleh ubah bersandar, manakala pemboleh ubah tiada perjumpaan, tiada pendedahan, tidak tahu dan kurang program dijadikan sebagai pemboleh ubah tak bersandar. Setelah model dibina, nilai beta dapat dicari dengan menggunakan perisian AMOS.

Jika nilai pekali *path* adalah positif, maka hubungan antara pembolehubah dikatakan mempunyai kaitan positif. Jika nilai pekali *path* adalah negatif, maka hubungan antara pembolehubah dikatakan mempunyai hubungan negatif.

Rajah 4.2: Gambarajah output analisis SEM permasalahan GKBPd

Jadual 4.5: Analisis SEM

Laluan-Laluan Pembolehubah			β	S.P.	N.K.
Pengurusan GKBPd Tidak Sistematik	□	Tiada Perjumpaan	0.342***	0.080	5.689
Tiada Perjumpaan	□	Kurang Program	0.346***	0.060	5.763
Tiada Perjumpaan	□	Tiada Pendedahan	0.345***	0.062	5.733
Tiada Perjumpaan	□	Tidak Tahu	-0.226***	0.043	3.620
Tidak Tahu	□	Tak Aktif	0.192***	0.072	3.648

Laluan-Laluan Pembolehubah			β	S.P.	N.K.
Tiada Perjumpaan	☐	Status Ahli Tidak Dikemaskini	0.167**	0.029	2.648
Tiada Pendedahan	☐	Tak Aktif	0.160**	0.050	2.938
Tiada Perjumpaan	☐	Tak Aktif	0.348***	0.056	5.908
Kurang Program	☐	Tak Aktif	0.311***	0.052	5.696

Aras Signifikan, $p < 0.0001$ ***, $p < 0.001$ **

β = Pekali Regresi Piawai

S.P= Sisihan Piawai

N.K= Nisbah Kritikal

Berdasarkan Jadual 4.5 diatas menunjukkan bahawa analisis SEM yang dicadangkan oleh penyelidik adalah sesuai kerana kesemua pemboleh ubah adalah signifikan terhadap pemboleh ubah Tak Aktif. Nilai pekali β di antara Pengurusan GKBPD Tidak Sistemik ☐ Tiada Perjumpaan adalah sebanyak 0.342 (hubungan positif) dan nilai- $p = 0.000$ (signifikan). Hubungan di antara pemboleh ubah tersebut adalah kuat. Peningkatan satu peratus Pengurusan GKBPD Tidak Sistemik akan meningkatkan sebanyak 0.342 peratus Tiada Perjumpaan.

Nilai pekali β di antara Tiada Perjumpaan ☐ Kurang Program adalah sebanyak 0.346 (hubungan positif) dan nilai- $p = 0.000$ (signifikan). Hubungan di antara pemboleh ubah tersebut adalah kuat. Peningkatan satu peratus Tiada Perjumpaan akan meningkatkan sebanyak 0.346 peratus Kurang Program. Nilai pekali β di antara Tiada Perjumpaan ☐ Tiada Pendedahan adalah sebanyak 0.345 (hubungan positif) dan nilai- $p = 0.000$ (signifikan). Hubungan di antara pemboleh ubah tersebut adalah kuat. Peningkatan satu peratus Tiada Perjumpaan akan meningkatkan sebanyak 0.345 peratus Tiada Pendedahan.

Nilai pekali β di antara Tiada Perjumpaan ☐ Tidak Tahu adalah sebanyak -0.226 (hubungan negatif) dan nilai- $p = 0.000$ (signifikan). Hubungan di antara pemboleh ubah tersebut adalah sederhana. Peningkatan satu peratus Tiada Perjumpaan akan menurunkan sebanyak 0.226 peratus Tidak Tahu. Nilai pekali β di antara Tidak Tahu ☐ Tak Aktif adalah sebanyak 0.192 (hubungan positif) dan nilai- $p = 0.000$ (signifikan). Hubungan di antara pemboleh ubah tersebut adalah lemah. Peningkatan satu peratus Tidak Tahu akan meningkatkan sebanyak 0.192 peratus Tak Aktif.

Nilai pekali β di antara Tiada Perjumpaan ☐ Status Ahli Tidak Dikemaskini adalah sebanyak 0.167 (hubungan positif) dan nilai- $p = 0.008$ (signifikan). Hubungan di antara pemboleh ubah tersebut adalah lemah. Peningkatan satu peratus Tiada Perjumpaan akan meningkatkan sebanyak 0.167 peratus Status Ahli Tidak Dikemaskini. Nilai pekali β di antara Tiada Pendedahan ☐ Tak Aktif adalah sebanyak 0.160 (hubungan positif) dan nilai- $p = 0.003$ (signifikan). Hubungan di antara pemboleh ubah tersebut adalah lemah. Peningkatan satu peratus Tiada Pendedahan akan meningkatkan sebanyak 0.160 peratus Tak Aktif.

Nilai pekali β di antara Tiada Perjumpaan ☐ Tak Aktif adalah sebanyak 0.348 (hubungan positif) dan nilai- $p = 0.000$ (signifikan). Hubungan di antara pemboleh ubah tersebut adalah kuat. Peningkatan satu peratus Tiada Perjumpaan akan meningkatkan sebanyak 0.348 peratus Tak Aktif. Nilai pekali β di antara Kurang Program ☐ Tak Aktif adalah sebanyak 0.311 (hubungan positif) dan nilai- $p = 0.000$ (signifikan). Hubungan di antara pemboleh ubah tersebut adalah kuat. Peningkatan satu peratus Kurang Program akan meningkatkan sebanyak 0.311 peratus Tak Aktif.

BAB 5 RUMUSAN DAN KESIMPULAN

5.1 Rumusan

Melalui analisis regresi logistik berganda, terdapat empat faktor yang signifikan terhadap pembentukan model iaitu faktor Tiada Perjumpaan (nilai- $p = 0.000$), faktor Tiada Pendedahan (nilai- $p = 0.007$) faktor Kurang Program (nilai- $p = 0.000$) dan faktor Tidak Tahu (nilai- $p = 0.000$). Faktor-faktor ini dipilih berdasarkan kriteria yang ditetapkan untuk mencapai tahap kerertian model pada nilai- $p < 0.05$.

Bagi faktor Tiada Perjumpaan, seseorang ahli GKBPD yang tidak melakukan perjumpaan mempunyai 7.371 kebarangkalian untuk berlaku agensi GKBPD yang tak aktif untuk melakukan sesuatu aktiviti berbanding dengan ahli yang sentiasa melakukan perjumpaan dengan agensi GKBPD. Manakala bagi faktor Tiada Pendedahan, seseorang ahli yang tidak diberi pendedahan berkaitan agensi GKBPD mempunyai 4.50 kebarangkalian untuk menyebabkan agensi GKBPD tidak aktif jika dibandingkan dengan melakukan pendedahan segala aspek berkaitan dengan agensi GKBPD kepada semua ahli GKBPD.

Disamping itu, bagi faktor Kurang Program, agensi GKBPD yang kurang menjalankan program atau aktiviti kepada ahli mempunyai 6.467 kebarangkalian untuk menyebabkan agensi GKBPD tidak aktif jika dibandingkan dengan melakukan program kepada ahli GKBPD yang bertujuan untuk mengeratkan hubungan sesama ahli-ahli GKBPD serta agensi GKBPD yang terlibat. Bagi faktor terakhir iaitu Tidak Tahu, seseorang ahli yang tidak mengetahui program atau aktiviti yang dianjurkan oleh agensi GKBPD mempunyai 13.261 kebarangkalian untuk menyebabkan agensi GKBPD tidak aktif jika dibandingkan dengan ahli yang mengetahui setiap perkembangan yang dijalankan oleh agensi GKBPD tersebut.

Manakala bagi Analisis SEM, model yang dihasilkan adalah sesuai kerana kesemua pemboleh ubah adalah signifikan terhadap pemboleh ubah Tak Aktif. Perhubungan Pengurusan GKBPD Tidak Sistematis terhadap Tiada Perjumpaan, Tiada Perjumpaan terhadap Kurang Program, Tiada Perjumpaan terhadap Tiada Pendedahan, Tiada Perjumpaan terhadap Tak Aktif dan Kurang Program terhadap Tak Aktif merupakan perhubungan yang kuat dan nilai pekali beta yang dihasilkan adalah besar.

Cadangan yang seterusnya ialah menambahkan bilangan pemboleh ubah supaya kekuatan hubungan antara pemboleh ubah-pemboleh ubah yang lain dapat dikenalpasti serta keputusan yang diperolehi lebih tepat dan jitu. Disamping itu juga, mencari sampel data yang lebih besar agar dapat mengenalpasti faktor-faktor penentu permasalahan gerakan kesukarelawanan belia pembanteras dadah dengan lebih mendalam. Penyelidik mencadangkan agar kajian lanjut perlu dijalankan seperti mengambil kira hampir keseluruhan data ahli GKBPD supaya mendapat saiz sampel yang besar serta mendapatkan keputusan yang lebih baik.

5.2 Kesimpulan

Golongan belia merupakan pewaris masa hadapan. Langkah AADK menasaskan golongan belia merupakan satu inisiatif yang terbaik. Sebagai individu yang telah secara sah menyertai sesuatu persatuan sebagai contoh dalam kajian ini ialah GKBPD, haruslah amanah dalam melaksanakan segala tanggungjawab yang telah digariskan. Semua pihak perlu berganding bahu dalam memastikan matlamat yang ditetapkan tercapai demi kesejahteraan semua. Apa yang penting, usaha penyeliaan berterusan perlu dilakukan untuk pencapaian satu prestasi yang dapat memberi sumbangan yang positif kepada agama, bangsa dan negara.

Menilai awal Program GKBPD di Kuala Terengganu sebagai kes kajian berjaya mengenal pasti pelbagai permasalahan pelaksanaan dan keseluruhan pengurusan Program GKBPD dalam menumbuhkan minat dan kesedaran penyertaan program pencegahan penyalahgunaan dadah kepada masyarakat. Penilaian berkenaan pengurusan meliputi mekanisme pengurusan pelaksanaan program GKBPD, kerja sama pihak AADK Negeri dan Daerah dengan peserta program, serta sistem maklumat program kepada peserta di lokasi program. Kajian ini menyimpulkan bahawa perlu penambahbaikan Program GKBPD agar mampu berperanan sebagai program pemberdayaan belia dalam menjayakan program pencegahan dadah di setiap kalangan masyarakat di Kuala Terengganu. Bagaimanapun keupayaan program tersebut dalam menggalak dan membangunkan kesedaran antidadah di kalangan belia bergantung kepada kesesuaian bentuk program dengan minat belia, mengenalpasti kumpulan peserta berdasarkan kadar pemahaman dan pengetahuan, serta tingkat kemahiran yang sepatutnya terus dikawal selia dan dipertingkatkan, melalui pelbagai aktiviti penambahbaikan kaedah pembentukan kesedaran dan kemahiran untuk mereka. Pentingnya akauntabiliti organisasi pusat, negeri dan daerah dalam menyelia pengerusi dan peserta program GKBPD. Selain itu, akses kepada maklumat GKBPD dalam kalangan masyarakat di seluruh kawasan adalah juga faktor penting kepada kejayaan program tersebut. Kejayaan program juga didapati berkait rapat dengan ketersediaan kemudahan asas, sistem maklumat dan pendedahan materi keagamaan untuk membentuk sahsiah belia.

RUJUKAN

Agensi Anti Dadah Kebangsaan. 2011. *Laporan Dadah Bulan Julai 2011*. AADK.

Azizan Bahari. (2002), *Menghayati Kerja Sukarela*. Petaling Jaya: Qarya Sdn.Bhd.

Bernama, 2013. Sebanyak 80 peratus pertubuhan belia tidak aktif. Malaysiakini. <http://www.malaysiakini.com/news/220659>

Clary, E.G. & Snyder, M. (1999). The motivations to volunteer: Theoretical and practical considerations. *Current Directions in Psychological Science*, 8(5), 156-159.

Davis Smith, J. (1997) "Expansion or withdrawal? The implications of contracting for volunteering" in P. 6 and J. Kendall (eds.) *The Contract Culture in Public Services*, Arena, Aldershot.

Davis J, Chen N, Glick I (2003). A meta-analysis of the efficacy of second-generation antipsychotics. *Arch Gen Psychiatry*. 60:553–564.

Fauziah Ibrahim. 2011. Belia dan Rakan Sebaya Bersama Memerangi Dadah Ke arah Kesejahteraan Masyarakat 1 Malaysia. Turiman Suandi (eds). Belia Pewaris 1Malaysia. Penerbit: UPM, Serdang Selangor

Greenslade, J. H., & White, K. M. (2002). Beliefs underlying above average participation in volunteerism. *Australian Journal on Volunteering*, 7, 29-35.

Herzog, A. R., & Morgan, J. N. 1993. Formal volunteer work among older Americans. In S. Bass, F. Caro, & Y. P. Chen (Eds.), *Achieving a productive aging society*:199-142. Westport, CT: Auburn House.

Jamaludin Ahmad (2009). *Salahguna Dadah: Sebab, Akibat, Cegah dan Rawat*. Serdang: Universiti Putra Malaysia.

Laporan Dadah, 1995. Agensi Anti Dadah Kebangsaan (AADK).

Laporan Dadah desember 2009. Agensi Anti Dadah Kebangsaan (AADK). <http://www.adk.gov.my/html/laporandadah/laporandadahdis09.pdf>

Madron (1995) *Performance improvement in public services*. Cambridge University Press, United Kingdom.

Mahmood, N.M. (2001). Perubahan strategi daya tindak bekas penagih dadah. Penelitian 6 bulan. (*Changes in coping strategies among drug addicts: A six-month observation*). *Jurnal PSIMA (Malaysian Journal of Psychology)*, 15, 89-118.

Mahmood Nazar Mohamad et al. 2005. Program Pemulihan Luar Institusi Untuk Penagih Dadah. Sintok: Universiti Utara Malaysia.

Mahmood, N.M. (2006). Policy and tolerance towards drug use and abuse among Malaysian organization. *International Journal of Management Studies*, 4, 67-78.

Mohd Razali, Sarjit dan Mohd Roslan. 2011. Faktor-faktor Penghalang Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Rancangan dalam Membangunkan Belia, Persidangan Kebangsaan Masyarakat, Ruang dan Alam Sekitar, University Science Malaysia, 16-17.

Murphy KR, Cleveland J (1995). *Understanding performance appraisal social, organizational and goal-based perspectives*. Sage Publications International, Cleveland.

Navaratnam, V. & Spencer, C.P. (1976). "The Misuse of Drugs among Secondary School Children in the State of Penang and Selangor". Monograph Series No. 1, 1976.

Nor Wahiza Abdul Wahat, Rahimah Ibrahim and Mazanah Muhammad. (2008). Giving and Taking-The Complexity of Volunteerism Motives, *Jurnal Kebajikan Masyarakat*.

Perangkaan Sosial Terpilih, 2010. Statistik Penagih dadah Di Malaysia.
http://www.statistics.gov.my/portal/download_Labour/files/BPTMS/PST-Siri12.pdf.

Rummler GA, Brache AP (1995) Improving performance: How to manage the white space in the organization chart (2nd Ed.). Wiley John & Sons Inc, New York.

Thoits, PA & Hewitt, LN (2001) Volunteer work and well being. *Journal of Health and Social Behavior*, 42(2), pp 115-131.

Warburton J, Terry DJ, Rosenman L and Shapiro M 2001 'Differences between Older Volunteers and Non-volunteers: Attitudinal, Normative and Control Beliefs', *Research on Aging*, vol. 23 no. 5 pp. 586-605.

Zappala G. (2000). How Many People Volunteer in Australia and Why Do They Do It? Research and Advocacy Briefing Paper No. 4, Research and Advocacy Team, The Smith Family, New South Wales.

<http://www.terengganu.gov.my>